

HALDEN KOMMUNE

POLITIET

SLT-nettverket

«Sammen lager vi en trygg by»

Veileder ved bekymring

Hvordan forebygge og håndtere
hatkriminalitet og voldelig ekstremisme?

Innhold

1. Om veilederen	4
2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd	4
3. Definisjoner og sentrale begrep	5
4. SLT- modellen og organisering av samarbeid	6
5. Mulige bekymringstegn	7
6. Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer	8
7. Hva gjør jeg ved bekymring?	9
8. Mulige tiltak	10
Nettsider, informasjon og lenker	11
Viktig kontaktinformasjon	11

Arbeidet vi gjør sammen er sentralt for å sikre grunnleggende verdier som demokrati, rettigheter og trygghet.

1. Om veilederen

Denne veilederen skal gi ansatte i Halden kommune og samarbeidende etater støtte i arbeidet med å forebygge, avdekke og følge opp bekymring knyttet til voldelig ekstremisme, radikaliserings og hatytringer. Veilederen er rettet mot ansatte i blant annet skole, barnevern, helse- og omsorgstjenester, kultur og fritid, NAV, politi og andre som i sitt arbeid møter barn og unge.

Veilederen inneholder grunnleggende informasjon om relevante begreper og definisjoner, samt oversikt over bekymringstegn, avklaring og mulige forebyggende tiltak. Den gir også henvisninger til aktuelle handlingsplaner, litteratur, nyttige lenker og kontaktpersoner.

Arbeidet med bekymring skal som hovedregel forankres i dialog med kollegaer og nærmeste leder. Deretter vurderes behovet for samarbeid med andre tjenester eller etater, samt eventuell bekymringsmelding. Ved behov gjennomføres en nærmere avklaring før relevante forebyggende tiltak iverksettes. Tiltakene bygger i hovedsak på eksisterende tjenester og virkemidler innen kommunale tjenester og politi, og skal tilpasses den enkelte situasjon. Alvorlige bekymringer meldes av lokalt politi til Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Veilederen er en lokal tilpasning og bygger på Nasjonal veileder for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, samt veileder og metodikk utviklet gjennom SALTO-modellen i Oslo kommune. Halden kommune takker SALTO i Oslo for tillatelse til å ta utgangspunkt i deres veileder. Arbeidet er forankret i SLT-modellen slik denne er organisert i Halden kommune.

2. Informasjons- og taushetsplikt, samtykke og plikt til å avverge lovbrudd

Generelle og særlige regler om taushetsplikt, informasjonsdeling, samarbeid og behandling av personopplysninger gjelder også i saker som omhandler hatkriminalitet, radikaliserings og voldelig ekstremisme. Opplysninger om en persons politiske eller religiøse oppfatning regnes som sensitive personopplysninger og skal behandles i tråd med gjeldende regelverk.

Samarbeid mellom tjenester bør som hovedregel bygge på samtykke fra den det gjelder, eventuelt fra foreldre eller foresatte dersom personen er under 18 år. Dersom samtykke ikke er mulig eller hensiktsmessig, må det vurderes om det foreligger lovhjemmel for å dele nødvendige opplysninger uten samtykke. Følgende unntaksbestemmelser er særlig relevante:

Forvaltningsloven § 13b nr. 5 og 6, som gjelder blant annet ansatte i skole, fritidsklubb, utekontakt og øvrige kommunale tjenester.

Barnevernloven § 6-7 tredje ledd, som gjelder ansatte i barnevernet og andre som utfører arbeid eller tjeneste for barnevernet.

Sosialtjenesteloven § 44 tredje ledd, som gjelder ansatte i NAV og personer som utfører tjeneste eller arbeid etter loven.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 12-1 tredje ledd, som gjelder alle som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven.

Politiregisterloven §§ 27 og 30, som gjelder ansatte i politiet.

Det gjøres særlig oppmerksom på **plikten til å avverge alvorlige lovbrudd**, jf. straffeloven § 139 (avvergingsplikten). Plikten innebærer at man har ansvar for å anmelde eller på annen måte forsøke å avverge straffbare handlinger når det fortsatt er mulig, og det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli begått eller er begått. Avvergingsplikten gjelder uavhengig av taushetsplikt.

Ved usikkerhet om regelverket eller hvordan avvergingsplikten skal forstås i egen tjeneste, anbefales det å innhente juridisk bistand eller rådføre seg med nærmeste leder.

3. Definisjoner og sentrale begrep

Hatkriminalitet

Hatkriminalitet er straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av negative holdninger på grunn av etnisitet, religion, homofil orientering og/eller nedsatt funksjonsevne.

Voldelig ekstremisme

Med voldelig ekstremisme menes personer og organisasjoner som er villige til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål. Den voldelige ekstremismen kan være relatert til høyreekstremisme, venstreekstremisme, ekstrem islamisme m.m.

Radikalisering

Radikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i økende grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål. Prosessen kan være svært kompleks med mange faktorer som spiller inn eller en mer enkel prosess hvor noen få faktorer blir avgjørende.

Avradikalisering

Avradikalisering er en prosess som under gitte forutsetninger kan føre til at en person i mindre grad aksepterer bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål.

Nettekstremisme

Radikalisering og voldelig ekstremisme på internett. Nettekstremismen består i å fremme ekstreme ideologier og ytringer på internett, som kan rammes av straffeloven § 135 om diskriminerende og hatefulle ytringer.

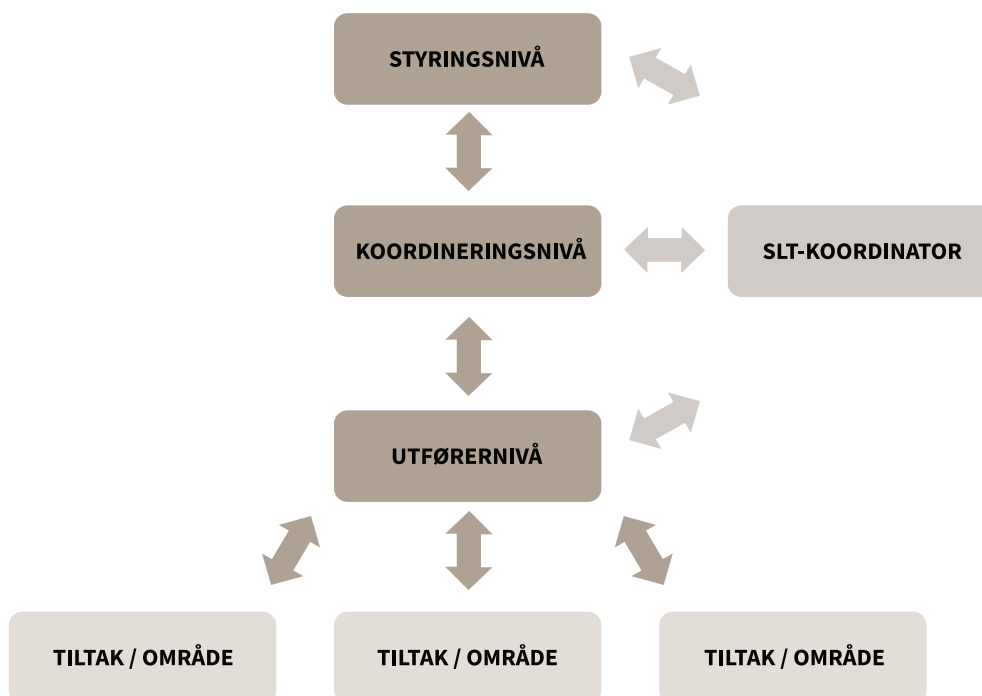
4. SLT- modellen og organisering av samarbeid

Lokalt samarbeid mot voldelig ekstremisme i Halden

Halden kommune og Halden politistasjon er sentrale aktører i det kriminalitetsforebyggende arbeidet i Halden. Politirådet i Halden og SLT-nettverket har ansvar for å koordinere og iverksette forebygging lokalt. En bred, god og konstruktiv dialog med andre statlige instanser, organisasjoner, lokalmiljø og befolkningen er en forutsetning for å lykkes.

SLT- samarbeidsmodell

SLT er en samarbeidsmodell mellom Halden kommune og Halden politistasjon om kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge i alderen 12–25 år. Når det gjelder forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme jobber SLT uten aldersgrenser. Modellen ble utarbeidet av Konfliktrådet, og revitalisert i Halden i 2025. Forebygging av hatkriminalitet og voldelig ekstremisme er integrert i det øvrige kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Ressursteam ved bekymring for hatprat, voldelig ekstremisme og radikalisering

Ressursgruppen er kommunens faglige rådgivende organ ved bekymring knyttet til hatprat, radikalisering og voldelig ekstremisme. Gruppen skal bidra til tidlig innsats, helhetlige vurderinger og god koordinering på tvers av tjenester. Ressursgruppen kan gi råd, anbefalinger og forslag til videre tiltak, samt sikre forsvarlig informasjonsdeling innenfor gjeldende lovverk, herunder taushetsplikt og avvergelsesplikt. Gruppen er ikke et akuttorgan, men et støtteapparat for faglige vurderinger og samhandling.

Ressursgruppen består av representanter fra politi, SLT-koordinator, forebygging og oppvekst, psykisk helse, barnevern, NAV ungdom, kommuneoverlege og miljøkontakt ved Halden videregående skole.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST)

PST er en særskilt polititjeneste direkte underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. PST er en lands dekkende tjeneste med en sentral enhet i Oslo og lokale enheter i de andre politidistriktene. PST forebygger rekruttering til voldelig ekstremisme dels gjennom egne aktiviteter og dels gjennom samarbeid med andre instanser som politi og kommuner.

Du kan lese mer om PST – eller tipse PST her: www.pst.no

5. Mulige bekymringstegn

Motivene for radikaliserings og ekstreme uttrykk er ofte sammensatte. For noen kan dette handle om ønske om oppmerksomhet, provokasjon eller engasjement i en sak. Andre søker tilhørighet, identitet, bekreftelse eller fellesskap. For mange unge kan behov for trygghet, støtte, spenning eller samhold være sentrale drivkrefter. I enkelte tilfeller kan ekstreme ytringer eller holdninger være uttrykk for ungdomsopprør, reaksjoner på krig, overgrep, undertrykkelse eller andre belastninger, eller påvirkning fra familie og nettverk med tilknytning til konflikter utenfor Norge. For enkelte kan veien til ekstreme nettsamfunn bli til gjennom interesse for vold og eksponering for grov vold på internett.

Bekymringstegn knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme overlapper ofte med tegn på utenforskap og sårbar livssituasjon. Det er derfor viktig å se signalene i sammenheng med den enkeltes totale livssituasjon og kontekst. Enkeltstående ytringer eller handlinger gir som regel ikke grunnlag for tiltak alene. Dersom flere bekymringstegn opptrer samtidig, særlig i kombinasjon med kjente risikofaktorer, bør bekymringen drøftes med nærmeste leder og eventuelt med politi eller andre relevante kommunale tjenester. Listen over bekymringstegn som følger er ikke uttømmende, men ment som støtte for faglig vurdering.

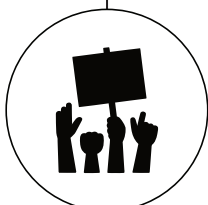
Uttalelser/ytringer

- Intoleranse for andres synspunkter
- Fiendebilder - "Vi og dem"
- Konspirasjonsteorier
- Hatretorikk
- Sympati for absolutte løsninger som eksempelvis avskaffelse av demokrati
- Legitimerer vold
- Trusler om bruk av vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål

Interesser/utseende/symbolbruk

- Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på internett
- Endrer utseende, klesdrakt m.m
- Benytter symboler knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner
- Slutter på skolen, med fritidsaktiviteter m.m

Aktiviteter

- Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier
- Deltar på demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper
- Bruker trusler og vold som følge av ekstremisme
- Hatkriminalitet
- Reisevirksomhet som kan føre til økt radikaliserings og kontakt med ekstremister

Venner og sosiale nettverk

- Endrer nettverk og omgangskrets
- Omgås med personer og grupper som er kjent for ekstremisme
- Omgås i grupper der det utøves trusler vold og/eller annen kriminell virksomhet
- Medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjoner

6. Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer

Under følger en tabell som gir en oversikt over sentrale risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til voldig ekstremisme og radikalisering. Formålet er å synliggjøre forhold som kan øke sårbarheten for radikalisering, samt faktorer som kan forebygge, motvirke eller redusere denne risikoen. Tabellen kan brukes som et støtteverktøy i forebyggende arbeid og i vurdering av enkeltsaker.

	RISIKOFAKTORER	BESKYTTENDE FAKTORER
Personlige faktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalisert/diskriminert • Mangler tilhørighet/søker tilhørighet • Skolerelaterte problemer • Psykiske problemer • Betrakter seg selv som offer • Rusproblematikk • Traumatisert eller voldsutsatt 	<ul style="list-style-type: none"> • Skoleflink/reflektert • Hobbyer eller aktiv i idrett • Opplevelse av mestring • Selvtillit • Livskvalitet • God helse
Familiemessige faktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Påvirkning av transnasjonalt familieliv og nettverk • Dårlig samspill i familien • Rusrelaterte- og/eller psykiske problemer i familien • Fattigdom eller arbeidsledighet • Vold eller annen omsorgssvikt • Ekstreme sympatier hos venner, familie eller slekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Ressurssterk familie • Høy sosioøkonomisk status • Støttende foreldre • God kommunikasjon og samspill
Sosiale faktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Lav sosial status • Mangler tilhørighet/søker tilhørighet • Opplevd diskriminering/marginalisering • Negativ påvirkning av venner • Liten/ingen deltakelse i sosiale fellesskap • Arbeidsledig • Livsstil som omfatter kriminalitet • Utrygt lokalområde 	<ul style="list-style-type: none"> • Positiv påvirkning av venner • Er i arbeid • Går på skolen • Venner • Deltakelse i storsamfunnet • Deltakelse i organiserte aktiviteter eller/og uorganiserte aktiviteter • Trygt lokalområde
Motivasjonsfaktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Behov for fellesskap • Annerkjennelse • Spenning • Beskyttelse • Ekstremistiske forbilder • Føler at ens religion, kultur, land, nasjon m.m. er under angrep • Føler seg utenfor samfunnet 	<ul style="list-style-type: none"> • Gode nettverk • Deltar i storsamfunnet • Deltar i aktiviteter • Gode venner og forbilder • Mål og interesser
Ideologiske og kulturelle faktorer	<ul style="list-style-type: none"> • Misnøye med sosial og økonomisk urettferdighet • Legimitering og rettferdiggjøring av vold for å nå mål • Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati • Konspirasjonsteorier • Polariserende fiendebilder 	<ul style="list-style-type: none"> • Forståelse for demokrati, valgfrihet, toleranse og respekt for mangfold • Kritisk til kilder og informasjon

7. Hva gjør jeg ved bekymring?

Når du har drøftet bekymringen med kollegaer og din leder må dere vurdere om andre instanser skal ha bekymringsmelding eller om andre instanser skal kontaktes for samarbeid. Bekymringen følges opp om nødvendig opp med en bekymringssamtale og en avklaring før det eventuelt settes inn relevante, forebyggende tiltak.

TRINN	HANDLING	ANSVARLIG
1.	Bekymring. Ansatte som er bekymret for - og / eller blir oppsøkt av en ungdom/person identifiserer mulige bekymringstegn. (Se Mulige bekymringstegn s. 7)	Ansatte
2.	Drøft bekymringen. Drøft eventuelt bekymringene med kollegaer. Hvis den unge går på skolen så drøftes bekymringen med ledelsen og eventuelt med de pedagogiske og faglige ressurser på skolen. Det avtales hvem som har hovedansvar for å følge opp bekymringen videre. Det avtales hvem og hvordan man skal gå i dialog med personen.	Ledelsen Skolen Virksomheten
3.	Gå i dialog. Gå i dialog med personen. Ved fortsatt bekymring etter samtalen kan skolen/virksomheten drøfte saken anonymt med barnevern og/eller lokalt politi (forebyggende avsnitt). Saken kan også meldes inn for veiledning til ressursteamet (se s.) Det sendes eventuelt bekymringsmelding til barnevern og/eller politi. Alvorlige bekymringer følges opp og koordineres mellom lokal politikontakt og PST.	Skolen Virksomhet Barnevern Politi SLT
4.	Oppfølging. Hvem kan følge opp/koordinere arbeidet rundt ungdommen/personen? Lag en plan for å jobbe helhetlig med den unge/personen. (Se mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer s. 8 og mulige tiltak s. 10)	Ressursteamet SLT-nettverket Politi

8. Mulige tiltak

Når en bekymring er kartlagt og vurdert, skal det utarbeides en plan for videre oppfølging, herunder hvem som har ansvar for koordinering og gjennomføring. Dersom personen bekymringen gjelder er under 18 år, skal foreldre eller foresatte som hovedregel involveres.

Oppfølgingen kan bestå av ulike tiltak, metoder og tjenester på tvers av sektorer, avhengig av situasjon og behov. Det er summen av tidlige, koordinerte og forebyggende tiltak innen blant annet skole, barnevern, helse, kultur og fritid, NAV og politi som bidrar til å redusere risiko for kriminalitet, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme.

Tiltak skal tilpasses den enkeltes situasjon, alder, risikofaktorer og beskyttende faktorer, og vurderes i samarbeid mellom aktuelle tjenester.

Følgende tiltak og arbeidsformer kan være aktuelle innenfor SLT-samarbeidet i Halden kommune:

Dialog- og oppfølgingssamtaler med ungdom og eventuelt foresatte, gjennomført av skole, helsetjeneste, utekontakt, barnevern, NAV eller politi. Samtalene skal bidra til refleksjon, støtte, grensesetting og mestring.

Tett voksenoppfølging i skole, fritid eller hjelpeapparat, for å styrke relasjoner, struktur og tilhørighet.

Tiltak i skole og oppvekst, som tilpasset opplæring, miljøtiltak, skole-hjem-samarbeid, sosialpedagogisk støtte eller oppfølging fra PPT.

Kultur- og fritidstiltak, inkludert deltakelse i organiserte aktiviteter, ungdomsklubber eller frivillige tilbud, for å fremme inkludering, mestring og positive fellesskap.

Foreldreveiledning og familietiltak, der det er behov for styrket støtte rundt barnet eller ungdommen.

Barnevernfaglige tiltak, dersom bekymringen er knyttet til omsorgssituasjon, alvorlig risiko eller behov for tiltak etter barnevernloven.

Helse- og psykososial oppfølging, herunder helsestasjon, skolehelsetjeneste eller psykisk helsetjeneste ved behov.

NAV-tiltak, som arbeidsrettede tiltak, oppfølging knyttet til utenforskap eller overgang skole-arbeid.

Politiets forebyggende arbeid, herunder bekymringssamtaler og rådgivning, i tråd med gjeldende retningslinjer.

Ved behov for koordinering mellom flere tjenester kan saken tas inn i etablerte samarbeidsarenaer innen SLT-strukturen. Alvorlige bekymringer eller saker hvor det er risiko for voldelig ekstremisme håndteres i samarbeid med politiet. Lokalt politi vurderer videre melding til Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Nettsider, informasjon og lenker

[Radikalisering - regjeringen.no](#)

Dette er nettsiden til departementene med informasjon om radikalisering og voldelig ekstremisme. Nettsiden er for deg som ønsker hjelp, råd eller kunnskap om radikalisering og voldelig ekstremisme. Den kan være nyttig for ansatte i skoler, barnevern og politi, eller for andre som jobber med ungdom, foreldre og de unge selv.

[Felles innsats mot ekstremisme – NOU 2024](#)

Dette er Ekstremismekommisjonens hovedutredning, avgitt i 2024. Rapporten gir en helhetlig gjennomgang av radikalisering, voldelig ekstremisme og demokratiundergravende holdninger i Norge. Den inneholder konkrete anbefalinger for kommuner, tjenesteapparat og tverrsektorielt samarbeid, samt egne kapitler om barn og unge, digital ekstremisme, informasjonsdeling og taushetsplikt.

[Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme – revisjon 2020](#)

Revidert nasjonal handlingsplan fra Justis- og beredskapsdepartementet. Planen vektlegger tidlig innsats, samarbeid på tvers av sektorer og styrking av lokale forebyggingstiltak. Den gir rammer for kommunens arbeid og er fortsatt gjeldende nasjonalt.

[Bekymringsarbeidet – Dilemmaer og muligheter i lokal forebygging \(NKVTS, 2018\)](#)

Rapporten analyserer praksis i lokalt forebyggende arbeid og er fortsatt mye brukt som faglig referanse i kommuner. Den gir et godt kunnskapsgrunnlag for arbeid med bekymringssaker og tverrfaglig samhandling.

[Ungdom og ekstremisme i Norge – C-REX rapport 2/2022](#)

Rapporten undersøker ungdoms holdninger til ekstremisme, deres kjennskap til hjelpeapparatet og bruk av forebyggende tiltak. Gir verdifull innsikt for skoler, oppvekstsektor og ungdomstjenester.

[Digital radikalisering og psykisk uhelse – NKVTS rapport 1/2026](#)

En nyere rapport som undersøker sammenhengen mellom digital radikalisering, psykisk sårbarhet og ekstreme nettmiljøer. Rapporten er særlig relevant for psykisk helse, skole, ungdomsarbeid og NAV, og belyser nyere digitale radikaliseringsarenaer.

Bekymringsarbeidet. Politiets forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme – bok (2023)

En fagfelleverdert monografi av Førde, Andersen og Hellevik, basert på NKVTS-forskning. Boken gir inngående kunnskap om hvordan bekymringer identifiseres, vurderes og håndteres i lokalt forebyggende arbeid, og diskuterer dilemmaer knyttet til samarbeid, tillit, kontroll og rettssikkerhet. Særlig relevant for SLT, politi og kommunale ressursteam.

Viktig kontaktinformasjon

Øst politidistrikt www.politiet.no Tlf.: 02800	Politikontakt Halden og Aremark Tlf.: 47 49 56 06	SLT-koordinator, Halden kommune Tlf.: 99 30 42 46
Halden kommune Sentralbord Tlf.: 69 17 45 00	Barneverntjenesten mottak Hverdager 12.00-14.00 Tlf.: 93 24 31 77	Barneverntjenestens vakttelefon Tlf.: 90 17 32 22
PST- politiets sikkerhetstjeneste E-post: pst.ost@politiet.no og Tlf.: 64 99 30 99	Statens barnehus Moss Tlf.: 45 97 98 00	Alarmtelefon for barn og unge Tlf.: 116 111 (gratis)

HALDEN
KOMMUNE

Veileder ved bekymring

**Hvordan forebygge og håndtere
hatkriminalitet og voldelig ekstremisme?**

Versjon 310526